

BARTA ÉVA

**KERÁMIKUS
ÉS**

SÉDY MÁRIA

**TEXTILTERVEZŐ
IPARMŰVÉSZEK**

KIÁLLÍTÁSA

**1961. JÚNIUS
FÉNYES ADOLF TEREM
BUDAPEST
VII. RÁKÓCZI ÚT 30**

1955 óta egyre többször jelentkeztek iparművészeink kiállításokon, hogy beszámoljanak munkásságukról, elért eredményeikről. Nemcsak az első három országos iparművészeti kiállítás, — melyek néhány kivételtől eltekintve az egyedüli lehetőséget nyújtották a kiállítani akaróknak, — hatottak serkentőleg, hanem az a felismerés is, hogy a dolgozók egyre szélesebb tömege fordul érdeklődéssel az iparművészet felé. Az 1959/60. évi IV. Országos Iparművészeti Kiállítás után, az azon résztvevők még nagyobb számban jelentkeztek és jelentkeznek kiállításra, hogy másod-, vagy többedmagukkal, nagyobb anyaggal mutatkozhassanak be. Az emberek nagy szeretettel fogadják egy-egy szobor felállítását, egy-egy freskó, sgraffito megvalósítását, de emellett egyre többüket érdekli, hogy milyen bútort vehetnek lakásukba, és azt milyen porcelánnal, üveggel, kerámiával, szőnyeggel, függönnyel stb. tehetik szebbé, kulturáltabbá. Ezt az igényt nagyon-nagyon komolyan kell vennünk, komolyan kell kielégítenünk és komolyan tudatosítanunk.

De iparművészetünknek más igen fontos feladata is van! A öltözködés. Az öltözködés, melynek az utca képének kialakításában oly nagy szerepe van. Nemcsak házak, nemcsak kirakatok, hanem az utcán mozgó emberek is alakítják, formálják annak képét. És hogy az emberek öltözködnek, az egy-egy város összképe szempontjából nagyon is fontos. Budapest után vidéki városaink utcáin, — de egyre inkább községeinkben is — kulturáltan öltözködő emberek emelik az utca képét. Ez pedig az üzemekben tervező és egyedien alkotó iparművészeink érdeme!

Az első egy-két kiállításnál még a rendezők válogatták össze, hogy kik legyenek az együtt kiállító művészek. Mert hiszen csak az lehetett meggyőző, ha törekvéseik egyirányúak voltak. Ma már a kiállítók egymást keresik hasonló elképzelés alapján és majd több kiállítás eredménye fogja megmutatni, hogy melyik szervezés a helyesebb, a jobb.

Ezúttal is a két kiállító egymást választotta.

Barta Éva témája a modern ékszer. Kiállítótársa: Sedy Mária főleg lakástextilt állít ki, és néhány festett ruhaanyagot. Mindketten első ízben mutatkoznak be nagyobb anyaggal önálló kiállításon, bár már többször szerepeltek, és alkotásaik az újat, a szépet szeretők előtt ismertek, vásárolhatóak művészeti üzleteinkben.

BARTA
ÉVA:
KERÁMIA
RUHADÍSZ
(NAGYÍTÁS)

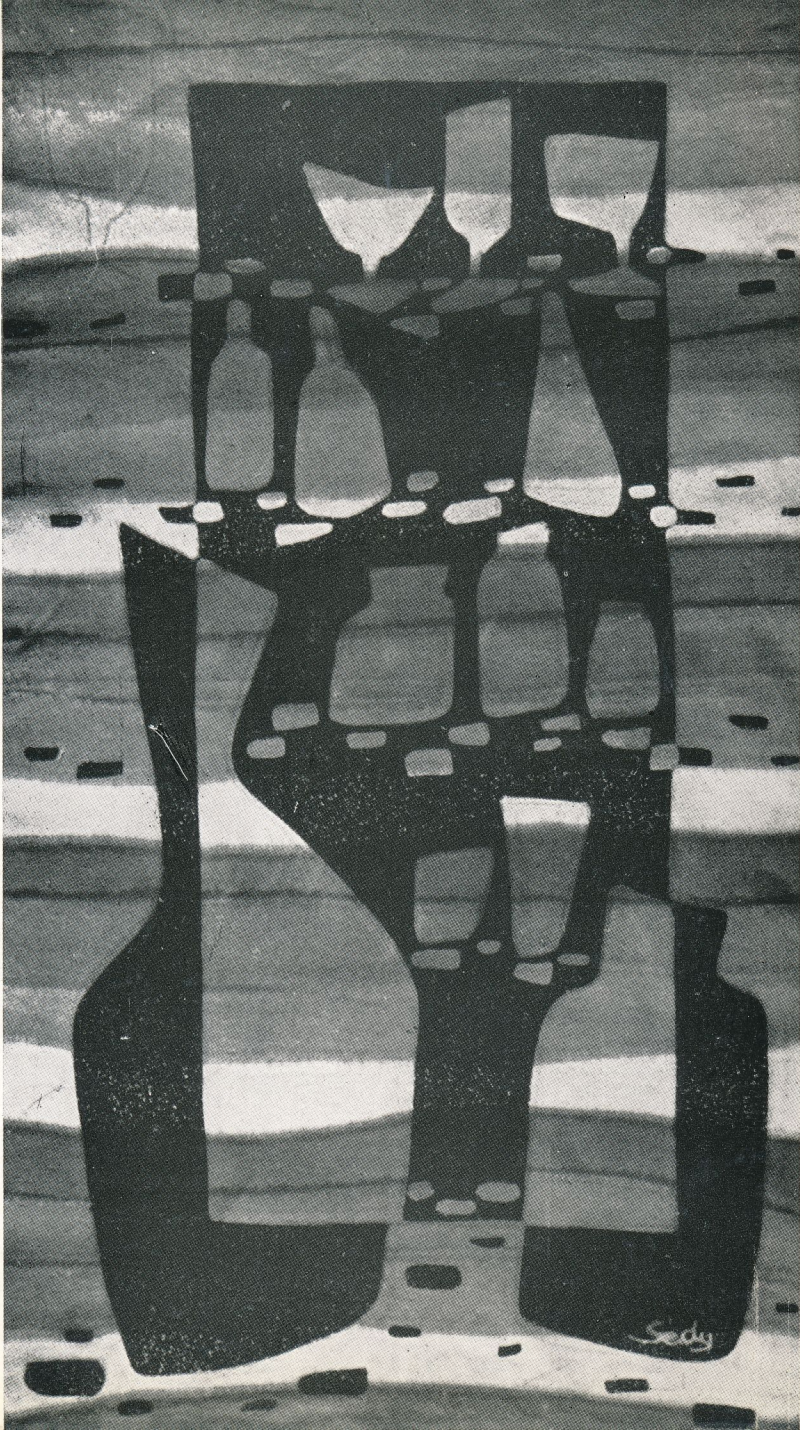
A kiállítás alaphangját kétségtelenül Sedy Mária adja meg. A két művész bemutatását így vele kezdem.

Nem végzett sem művészeti gimnáziumot, sem főiskolát. Auto-didakta! Tudom, hogy e szó sokaknak — különösen a szakembereknek — kellemetlenül hangzik. Ezúttal azonban nincs igazuk. Az autodidakta Sedy Mária sorozatosan nyert pályadíjakat. Különösen azzal tűnt fel, hogy művészi mondanivalóját igen magas szinten, tudatos módon hangolja össze a technikai kivitelezéssel. Pályázati munkáival az ismeretlenségből váratlanul lépett be a textilfestő szakmába. Csakhamar kitűnt azzal, hogy technikai kísérleteinek sorozatával újabb és újabb eredményeket ért el, és ezek útján művészi mondanivalóit mind gazdagabban tudja közvetíteni. Technikai felkészültsége nagy biztonságot ad számára és az ma már minden egyes darabjánál érezhető.

Sedy Mária munkásságát ruhatextil tervezéssel kezdte: sálakat, folyóméterben készített anyagokat, kesztyűket stb. batikolt és festett. Az exkluzív öltözködés nagyigényű művészi kielégítésére törekedett. Ez jelentette számára a technikailag biztos bázis megteremtésének időszakát, a még magasabb művészi igényű, — különösen a lakástextil terén célul tűzött — feladatok megoldásához. Érdekes módon a lakástextilnek nem azokhoz a feladataihoz nyúlt, melyeknek az előzmények után szükségszerűen kellett volna jelentkezniök, így mindenekelőtt a függönyhöz, hanem — igen nagy skálán — a faliképhez. Ez az ugrás Sedy Mária művészetében igen érthető. Már akkor, amikor ruhatextillel foglalkozott, az azokon megnyilatkozó dekoratív látás jelezte, hogy nagyobb felületekben gondolkodik és lát. Képeket akar alkotni. És művészi mondanivalóját éppen ebben a műfajban tudja legjobban kifejezni.

A festett faliképnek, melynek jogosultságát sokan vitatják, éppen hazánkban több kiváló képviselője van. Legjobb textilfestőink zöme foglalkozik ezzel a műfajjal, még hozzá kiváló eredményekkel. Sedy Mária a legjobbak közé tartozik. Első kísérletei, főleg figurális ábrázolásai, csak részeredményeket hoztak. Erősen dekoratív látása az emberábrázolással nem tudott megbirkózni. Alakjait nem tudta oly ornamentálisan megfogalmazni, mint házait, fáit, hajóit. Formalakítása egyelőre kissé egyhangú és ugyanez mondható tematikájáról is. Ezzel szemben színezésben hajlamos a szertelenségekre, különösen kézzel festett faliképeinél. Batikjai sokkal egységesebbek.

SÉDY MÁRIA:
SELYEM
FALIKÉP

A másik kiállító Barta Éva, festőnek indult. Szőnyi-tanítvány volt. Az élet a festőpályáról elsodorta. Dekoratív látása vitte a kerámia felé. De ebben is igen érdekes területet választott: az ékszert. Az elsők közé tartozott, aki az agyagot és a mázt választotta anyagként, hogy a modernül öltözködő nőnek korszerű ékszert alkosson. Munkáiban az ékszer problémájának újszerű, modern megfogalmazása rejlik. Ezzel olyan kérdést vet fel, amellyel eddig nem foglalkoztunk, mely elől mind ez ideig kitértünk. Nem „bizsut”, hanem *ékszert* akar csinálni. Ékszert, mely a kulturált női ruhának nemcsak olyan vagy olyan járuléka, hanem művészi értékű kiegészítője is.

E katalógus nem megfelelő, hogy az ékszer és a bizsu közti alapvető különbségről beszéljünk. A kettő közti különbség fejtegetése és indokolása sok oldalt, sok szót és írást követel. Tartalmi kérdés! És e kérdésre Barta Éva tudatosan, vagy csak ösztönösen rátapintott, amikor az agyag-máz-szín összetevőjével akar választ adni, vagy legalábbis keresi a választ. Hogy eredményei, nem az anyagot, hanem a tartalmat tekintve, mily mértékben lesznek időtállóak, azt ma alig tudnánk megjósolni.

Barta Évának figurális kísérletei is vannak. Egyelőre csak kísérletezésről szólhatunk, bár egyéni hangjuk teljesen azonos az ékszereivel. Kicsi ékszerek ezek is, bár nem olyan jól megfogalmazottak, mint amazok. Talán hazai viszonylatban a modern figurális porcelánnak adnak majd idővel valamilyen indítást.

Két művész, két merőben különböző műfaj, és ezúttal nem is mondhatjuk, hogy törekvésekben teljesen egybecsengőek, hogy útjaik közösek, vagy legalábbis párhuzamosak. Vannak közös vonásaik, amikor például a kulturált öltözködést kívánják szolgálni. De pontosan ellentétesek, amikor nem erről, hanem a másik fontos feladról, a lakásról van szó. Sédy Mária itt felületet követel egyre inkább harsogóan, nyersen. Barta Éva lakásdíszzeivel éppen olyan halkszavú marad, mint ékszereivel. Sédy Mária ruhaanyagjait és Barta Éva ékszereit mindig el tudom képzelni együtt, de egy Sédy-faliképet és egy Barta-lakásdíszet nem, legalábbis egyelőre nem!

DOMANOVSKY GYÖRGY